

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Державного податкового університету
кандидат економічних наук, доцент,
старший науковий співробітник

Олександра СМІРНОВА

2025

ВИСНОВОК

Державного податкового університету про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації Бірюка Дмитра Олександровича на тему «Розвиток фінансової системи у фінансово-цифровому просторі України» за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит, яка затверджена рішенням Вченої ради Державного податкового університету від 30.11.2023 року (протокол № 6)

Розглянувши докторську дисертацію, висновок фахового семінару та висновок наукового консультанта доктора економічних наук, професора Онишко Світлани Василівни, рецензенти у складі:

– доктора економічних наук, професора, декана факультету фінансів та цифрових технологій Державного податкового університету Давиденко Надії Миколаївни;

– доктора економічних наук, професора, завідувача кафедри публічних фінансів факультету фінансів та цифрових технологій Державного податкового університету Гордей Оксани Дмитрівни;

– доктора економічних наук, професора, професора кафедри публічних фінансів факультету фінансів та цифрових технологій Державного податкового університету Мартиненко Валентини Віталіївни.

Дисертаційна робота Бірюка Дмитра Олександровича на тему «Розвиток фінансової системи у фінансово-цифровому просторі України», що подана на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші фінанси та кредит, виконана на кафедрі публічних фінансів Державного податкового університету.

Дисертація є завершеним науковим дослідженням, в якій розв'язане конкретне наукове завдання, що полягає у поглибленні теоретико-методологічних засад формування адаптаційних властивостей фінансових відносин у фінансово-цифровому просторі України. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень і висновків.

За підсумками аналізу результатів виконання здобувачем індивідуального плану, розгляду теоретичних та практичних положень

дисертаційного дослідження, а також за підсумками проведення публічної презентації наукових результатів дисертації на фаховому семінарі для апробації докторської дисертації визначено наступне:

Здобувач переконливо обґрунтовує нагальність та важливість наукового опрацювання питань, що є предметом його наукового дослідження, висвітлюючи зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями у відповідній галузі знань шляхом статистичного аналізу з визначенням сутності наукового завдання. Зокрема, здобувач звертає увагу на наступне.

1. Актуальність теми дослідження. Значні виклики, з якими нещодавно зіткнулася українська економіка та майбутні перспективи соціально-економічного розвитку України, підкреслюють важливість зосередження уваги суспільства, бізнесу та уряду на фінансовій системі в умовах цифровізації, яка є невід'ємним елементом взаємовідносин усіх структурних елементів розглянутої системи. Раціональне використання обмежених фінансових ресурсів є першочерговим значенням для економічного розвитку України, насамперед під час війни та подальшого періоду післявоєнної відбудови.

Цифрова трансформація державних фінансів та суспільства створює потужні передумови для стимулювання інновацій, підвищення ефективності та покращення функціонування фінансової системи. Вона відкриває нові можливості для прозорого управління ресурсами, забезпечує швидкий обмін інформацією між інституціями та громадянами, а також сприяє зростанню результативності перерозподілу фінансових потоків. Цифрові технології дозволяють удосконалити процеси бюджетного планування та прогнозування, що стає фундаментом для сталого економічного й соціального розвитку країни.

Разом із тим, такі переваги супроводжуються новими викликами. Цифрова трансформація змінює природу та структуру організацій, ринків і спільнот, формує нові моделі взаємодії між державою, бізнесом та громадянами. Вона породжує занепокоєння щодо майбутнього робочих місць і необхідності постійного оновлення навичок, ставить питання про захист конфіденційності та безпеки даних, а також актуалізує дискусії про справедливість і рівність доступу до цифрових можливостей. Цифрові технології та дані стають каталізаторами інновацій, підвищують ефективність управління, зміцнюють взаємозв'язки у фінансовій системі країни. Вони забезпечують швидку передачу інформації, розширюють межі продуктивності та створюють нові фінансові інструменти, що сприяють економічному зростанню та формуванню додаткових можливостей для бізнесу й громадян.

Важливо не лише реалізувати потенціал фінансової системи у фінансово-цифровому просторі, але й забезпечити поширення його перспектив у всі сфери життєдіяльності – від освіти й охорони здоров'я до соціального захисту та культурного розвитку. Лише комплексний підхід, що поєднує технологічні інновації з етичними та правовими стандартами, дозволить перетворити цифрову трансформацію на справжній інструмент суспільного прогресу.

Ефективне використання цифрових технологій часто передбачає експерименти, оскільки потрібен час, щоб реорганізувати процеси, запровадити нові бізнес-моделі та знайти оптимальні інструменти. Цифровізація також

вимагає додаткових інвестицій у навички, організаційні зміни, інновації процесів.

2. Наукова новизна отриманих результатів містить результати за рубриками наукової новизни – вперше, удосконалено та дістали подальшого розвитку. Серед основних результатів, що характеризують прирощення наукових знань та визначають наукову новизну проведеного дослідження, слід відзначити наступні:

вперше:

– ґрунтуючись на доктринальних засадах єдності і розмежування сутнісного і змістовного наповнення фінансових відносин, що поєднують теоретичне і практичне осмислення фінансової дійсності, обґрунтовано потребу динамічного врахування нових обставин при формуванні ознак оновленої фінансової парадигми в її розумінні як стану і прориву. Доповнення існуючих викликів, пов'язаних із фінансиалізацією, цифровізацією, військовими наслідками та обумовлених ними явищ, об'єднаних поняттям деглобалізації, засвідчило важливість виокремлення стійкості фінансової системи та рух до її забезпечення на власній основі як її самостійних ознак. Це дозволяє адекватно скоригувати і розширити напрями використання потенціалу фінансових відносин у режимі реального часу та в перспективі, зменшивши вразливість і залежність від зовнішніх потоків капіталу;

– доведена доцільність наукового підходу до розвитку фінансової системи через використання просторових засад та запропоновано концептуальну основу трансформаційних змін у фінансових відносинах на базі єдності фінансового і цифрового просторів. Введено у науковий обіг поняття «фінансово-цифровий простір» та надано його трактування, що визначає взаємозв'язок і взаємодію фінансових відносин у різних формах їх прояву, а також можливість і швидкість будь-яких реформувань таких відносин;

– обґрунтовано важливість структуризації фінансової системи крізь призму її підсистем, які визнано системо утворюючими формами організації фінансових відносин і на цій основі сформульовано інтегроване поняття фінансової системи як цілісного утворення, що охоплює сукупність відокремлених, але взаємопов'язаних сфер фінансових відносин, які структурно та інституційно впорядковані в окремих підсистемах, забезпечуючи у своєму взаємовпливі виконання фінансами їх суспільної ролі;

– запропоновано науковий підхід до забезпечення розвитку фінансової системи, що ґрунтується на виявленні взаємозв'язку цифровізації з можливостями отримання суб'єктами економіки на цій основі додаткового прибутку та напрямів його подальшого інвестування. Першочергове стимулювання інвестицій у фінтех сектор на засадах синхронного розвитку цифрових технологій сприятиме нарощуванню потенціалу фінансової системи за рахунок розширення можливостей прибуткового інвестування та позитивних змін у фінансово-цифровому просторі;

удосконалено:

– аргументацію щодо формування методологічного базису стратегічного розвитку фінансової системи. На відміну від існуючої практики, обґрунтовано

значимість: 1) розробки стратегії цілепокладання за рахунок трактування цілі як явища та як процесу. На основі їх взаємоузгодженості ідентифіковано цілі фінансової політики та фінансової системи як явища і процесу та згенеровані ключові ознаки-орієнтири розвитку фінансової системи, що здатні надати нового формату пошукам балансу між поставленими цілями і потенціалом фінансової системи; 2) доцільності в умовах сучасної реальності обмеження розробки стратегії розвитку фінансової системи її підвидом - стратегією фінансового забезпечення. Це сприятиме узгодженості між цільовою орієнтацією та визначеністю необхідних фінансових ресурсів як передумови успішного розвитку фінансової системи у форматі її модернізації та мінімізації розривів між передбаченими і отриманими результатами внаслідок змін у фінансово-цифровому просторі;

– інструментарій оцінки можливостей фінансової системи реагувати на стан і зміни фінансово-цифрового простору. Встановлені чинники, здатні впливати на характер і силу цих змін: 1) співвідношення між перевагами і ризиками у процесах фінансиалізації та цифровізації; 2) структурний аспект цифровізації, в складі його технологічного та інформаційного елементів, що тісно пов'язані, проте мають і власну динаміку; 3) оцінка потенціалу фінансово-кредитних установ, визначена за рахунок доповнення переліку факторів їх прибутковості в умовах цифровізації вартісних відносин. Врахування і маневр означеними чинниками дозволяють трансформувати їх вплив на стан і рівень мінливості фінансово-цифрового простору та адаптувати до них фінансові відносини їх суб'єктами;

– механізми забезпечення інновативності фінансової системи в частині: а) фіскальної підсистеми за рахунок запровадження оподаткування віртуальних активів. Здійснені розрахунки щодо зростання доходів бюджету від потенційних надходжень ПДВ, податку на прибуток і податку з обороту за умови оподаткування віртуальних активів, що сприятиме зміцненню внутрішніх фінансових джерел розвитку України; б) стимулювання банківської системи до спрямування коштів в інвестиційні проекти та віртуальні активи, в основі яких отримані оцінки фінансового потенціалу розширення цифрового простору за рахунок банківського капіталу, що дозволить підвищити мультиплікаційний ефект використання фінансово-кредитних коштів;

– наукові підходи до визначення ролі фінансового ринку у вітчизняній фінансовій системі за рахунок встановлення та характеристики процесу функціональної ерозії даного ринку внаслідок існування інституційно-просторових дисбалансів (безальтернативність банківських депозитів в якості каналів акумуляції заощаджень домогосподарств; «витіснення» державними цінними паперами фінансових інструментів приватних емітентів; «закриття» акціонерного капіталу публічними АТ на тлі квазіприсутності іноземних інвесторів; ресурсно-функціональне лідерство банків на тлі загального низького рівня фінансової інклюзії). Це дозволяє розширити горизонт дослідження можливостей розвитку вітчизняної фінансової системи;

дістали подальшого розвитку:

– науково-методичні підходи до забезпечення цілісності фінансової системи за рахунок: 1) визнання взаємодії і координації підсистем фінансової системи її базисом і ресурсом; 2) відносної незалежності цих підсистем; 3) здатності окремих підсистем організовуватися у самостійні системи. Доповнення на цій основі структури фінансової системи інвестиційно-кредитною підсистемою і фінансовим ринком, а складу фіскальної підсистеми включенням до її макроекономічного інструментарію поряд з бюджетним і податковим також боргового, на відміну від існуючих підходів, дає змогу повніше ідентифікувати адаптивні джерела забезпечення стійкості фінансової системи та їх коригування в напрямку пріоритетності розвитку на власній фінансовій основі як вимоги сучасності;

– алгоритм трансформації фінансових відносин, що включає: 1) виявлення та оцінку відмінностей у застосуванні бюджетно-податкового і боргового інструментарію у мирний та військові періоди функціонування держави; 2) оновлення підходів до структурування фінансової системи з урахуванням фінансових потоків, які генеруються цифровою економікою; 3) створення механізмів, здатних гнучко реагувати на зміни, що відбулися в розвитку фінансово-економічної системи шляхом посилення регулюючої ролі держави, адаптації до зовнішнього середовища, не втрачаючи орієнтир на концептуально визначені довгострокові цілі; 4) модифікацію практичного використання традиційного інструментарію шляхом екстраполяції його сутнісних характеристик на рівень існуючого мінливого фінансово-цифрового простору, що сприятиме функціональній інтенсифікації фінансової системи;

– концептуальні положення щодо управління розвитком фінансової системи за рахунок: 1) парадигми регтех, яка сприяє вирішенню проблеми складності та не лінійності мережових зв'язків між фінансовими установами і регуляторами шляхом їх переміщення в площину безперервної взаємодії в реальному часі, що забезпечує паралельність процесів запровадження і виконання регуляторних новацій суб'єктами та об'єктами регулювання, створюючи синергетичний стабілізуючий ефект для вітчизняної фінансової системи; 2) розширення інструментарію фінансово-кредитного забезпечення реального сектору економіки в частині державного гарантування і страхування, що дасть можливість розширити фінансове забезпечення потреб суб'єктів економічної діяльності в умовах обмеженості джерел фінансування; 3) змін у розв'язанні боргової проблеми в частині перенесення акценту на продуктивність використання зовнішніх запозичень шляхом спрямування їх в інвестиційні проекти ІТ сфери та цифровізацію фінансової сфери;

– рекомендації щодо переходу до фінансової екосистеми як закономірного етапу еволюції фінансової системи у фінансово-цифровому просторі на основі використання структурно-функціонального підходу, що дозволило сформулювати розуміння цифрових платформ як середовища взаємодії суб'єктів у фінансово-цифровому просторі у формі здійснення трансакцій щодо трансформації фінансових ресурсів із різними характеристиками;

– методичний інструментарій ідентифікації та оцінки негативного впливу на розвиток фінансового ринку України сегрегації фінансового посередництва,

обумовленої нерівномірним розвитком фінансових інституцій та яка виявляється на рівнях: інституційному (через ресурсне лідерство банків над небанківськими фінансовими інституціями і суттєве відставання за рівнем розвитку НПФ, ломбардів, кредитних спілок від інших небанківських фінансових інституцій); продуктовому/інструментарному (через слабкість окремих сегментів фінансових послуг і фінансових операцій); регуляторному (через існування відмінних регуляторних режимів для окремих видів фінансових інституцій та їх послуг);

– напрями активізації ролі фінансового ринку у фінансово-цифровому просторі України в частині використання суб'єктного підходу в розрізі: 1) домогосподарств (підвищення рівня фінансової грамотності та цифрових компетенцій; зростання ефективності системи захисту прав інвесторів та споживачів фінансових послуг; фінансову інклюзію); 2) державного сектору (формування інституційного середовища, послаблення впливу «ефекту витіснення»; оптимізація управління АТ державного сектору економіки); 3) фінансових інституцій (ефективна система нагляду, інституційні запобіжники для уникнення опортуністичних стратегій; зниження можливостей мінімізації податкових платежів; запровадження стандартів кібербезпеки); 4) нефінансових корпорацій (розширення спектру доступних зовнішніх джерел фінансування; розвиток біржового ринку фінансових інструментів; захист прав інвесторів у цінні папери).

3. Обґрунтованість і достовірність наукових результатів, висновків і пропозицій (апробація: круглі столи, симпозиуми, конференції). Основні наукові положення дисертаційної роботи та практичні рекомендації дослідження оприлюднені на 10 міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференціях, серед яких: Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти» (Київ, 2023), Гальчинські читання (Київ, 2023), Актуальні проблеми в економіці, фінансах та управлінні (Одеса, 2023), Трансформація фіскальної політики в умовах євроінтеграції (Ірпінь, 2023), Фінансова система країни: тенденції та перспективи розвитку (Острог, 2023), Трансформація фіскальної політики в умовах євроінтеграції (м. Ірпінь, 2023), Реформування економіки в контексті міжнародного співробітництва: механізми та стратегії (Запоріжжя, 2024), Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти (Київ, 2024), Сучасна парадигма економічної безпеки: інноваційні механізми імплементації (Кропивницький, 2025), Актуальні економічні, фінансові та правові питання в умовах євроінтеграції та глобальної конкуренції (Ірпінь, 2025), Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні (Вінниця, 2025).

4. Практичні та теоретичні результати дослідження, їх рівень і ступінь використання (впровадження). Результати, отримані в ході дослідження, мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення. У процесі виконання індивідуального навчального плану дисертант виявив високу працездатність, загальну ерудицію та наполегливість в опануванні нових знань, проявив себе як відповідальний дослідник, який вміє ставити та вирішувати наукові завдання, що

дозволило йому цілісно в логічній послідовності представити результати досліджень.

Робота містить низку розробок щодо теоретичного, методичного і практичного інструментарію, які отримали схвалення та будуть застосовані в діяльності законодавчих і виконавчих органів влади при визначенні напрямів розвитку фінансової системи в умовах мінливості фінансово-цифрового простору, зокрема:

Головного Управління ДПС у м. Києві стосовно впровадження оподаткування криптовалюти та внесення змін до Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи (довідка № 37095/6/26-15-07-05-07-08 від 10.04.2025).

АТ «Ощадбанк» Філія – Головне управління по м. Києву та Київській області «Державний ощадний банк України» при розробці стратегії підвищення кібербезпеки шляхом впровадження в роботу з клієнтами обов'язкового *автоматизованого процесу безпекової поведінки у віртуальному просторі* (довідка № 19

Загальний обсяг публікацій становить 10,15 друк. арк., особисто автору належить 8,71 друк. арк., зокрема:

Статті у науково-фахових виданнях України та у періодичних виданнях, які індексуються у наукометричних базах Scopus:

1. **Biriuk, Dmytro** et al. The Role of Blockchain Technologies in Changing the Structure of the Financial and Credit System. *Theoretical and Practical Research in Economic Fields*, [S.l.], v. 15, n. 2, p. 425-438, june 2024. ISSN 2068-7710. doi: [https://doi.org/10.14505/tpref.v15.2\(30\).20](https://doi.org/10.14505/tpref.v15.2(30).20). **Scopus**

2. **Dmytro Biryuk**, Olha Demianchuk, Taras Sus, Svetlana Movchun, Svitlana Onyshko. Theoretical substantiation of profit sources and assessment of the banking system's potential for financing digitalization in Ukraine. (**Scopus**) *Wseas*

Transactions on Business and Economics. DOI:10.37394/23207.2024.21.227
[e645107-3036.pdf](#)

3. **Biriuk, D.**, Rossikhina, H., Kobylnik, D., Rossikhin, V., & Rusnak, A. (2025). Modelling the financial system efficiency under digital transformation of tax policy: economic perspective. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(60), 249–258. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.60.2025.4588> (Scopus).

4. **Бірюк Д. О.** До питання змістовної оцінки та взаємозв'язку ключових характеристик формування і реалізації фінансової політики». *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал*. Острог : Вид-во НаУОА, 2023. № 30 (58). С. 30–34

5. **Бірюк Д. О.**, Онишко С. В. Просторові характеристики та зв'язки в системі реалізації потенціалу фінансів у суспільному розвитку. *Збірник наукових праць Державного податкового університету* (категорія Б) : електронне наукове видання № 2, 2023. С. 6–22. URL:<https://dpu.edu.ua/potochnyi-nomer-zbirnyka-2022?view=article&id=3938&catid=2>

6. **Бірюк Д. О.** Тренди цифровізації окремих складових фінансової системи. *VIA ECONOMICA*. Випуск 3, 2023. С. 15–20. URL: <https://www.researchgate.net/publication/377104416> Trenđi cifrovizacii okremih skladovih finansovoi sistemi

7. **Бірюк Д. О.** Структурно-функціональний потенціал стратегічного розвитку фінансової системи. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60. С. 6–22.

URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3590>
DOI: 10.32782/2524-0072/2024-60-39

8. **Бірюк Д. О.** Функціональний підхід до фінансово-кредитної підсистеми в умовах цифрової трансформації. *Сталий розвиток економіки*, (2(49)), С. 83–89. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-13>

9. **Бірюк Д. О.** Сучасні підходи до забезпечення стійкості фінансової системи в умовах мінливості фінансово-цифрового простору. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: науковий журнал*. Серія «Економіка». Острог : Вид-во НаУОА, 2024 № 33 (61). С. 36–40

10. **Бірюк Д. О.** Залучення фінансово-інвестиційних ресурсів у фінтех сектор фінансової системи України. *Проблеми і перспективи економіки та управління*, (1 (37)), 339–349. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-1\(37\)-339-349](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-1(37)-339-349)

11. **Бірюк Д. О.** RegTech як парадигма регулювання у фінансово-цифровому просторі: причини появи та особливості прояву. *Причорноморські економічні студії*, № 87. 2024. С. 103–107.

12. **Бірюк Д. О.**, Серебрянський Д. М. Пріоритети та передумови запровадження механізмів оподаткування операцій із криптоактивами в Україні. *Світ фінансів*. Випуск 3 (80) 2024. С. 53–65 DOI: <https://doi.org/10.35774/sf2024.03>

13. **Бірюк Д. О.** Зарубіжна практика нормативно-правового забезпечення оподаткування операцій з криптоактивами та його значення для України. *Галицький економічний вісник*. 2024. Том 90. № 5. С. 103–112. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.05.103

14. Бірюк Д. О. Теоретичні засади інвестиційної безпеки держави. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4454>
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-53>

15. Бірюк Д. О. Боргові інструменти підтримки стабільності фінансової системи України в період воєнного стану. *Бізнес Інформ*. 2025. № 2. С. 746–746. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-2-746-746>

16. Бірюк, Д. (2025). Стан та перспективні тренди механізмів державної фінансової підтримки економічного розвитку України. *Науковий вісник Полісся*, (2 (29), 449–460. [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-2\(29\)-449-460](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-2(29)-449-460)

17. Бірюк Д.О. Подвійний виклик: Стабільність та кредитування банківської системи України під час воєнного стану. *Причорноморські економічні студії*. Випуск 91/2025. С. 109-116. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.91-17>

18. Бірюк Д. Інституційно-просторові дисбаланси та функціональність вітчизняного фінансового ринку. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 1. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2\(56\)-723-731](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2(56)-723-731) <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/20748>

19. Бірюк, Д. (2025). Діджиталізація як фактор посилення ролі фінансового ринку у фінансовій системі України. *Економіка та суспільство*, (71). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-145> <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5616>

20. Бірюк Д. Цифрові координати розвитку фінансового ринку України на сучасному етапі. *Наукові перспективи*. 2025. № 2. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2\(56\)-723-731](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2(56)-723-731) <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/20748/20724>

21. Бірюк Д. О. Стратегічні аспекти розвитку фінансової системи в умовах економічної нестабільності. *Економіка і регіон*. №1 (96), 2025 С. 188-193.

22. Бірюк Д. О. Концептуалізація ключових ознак модернізації фінансової системи України. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія» : науковий журнал. Серія «Економіка»*. Острого : Вид-во НаУОА, 2025. № 36(64). С. 62–68.

23. Бірюк Д. О. Залучення фінансово-інвестиційних ресурсів у фінтех сектор фінансової системи України. *Проблеми і перспективи економіки та управління*, (1 (37), С. 339–349. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-1\(37\)-339-349](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-1(37)-339-349)

Публікації апробаційного характеру

24. Бірюк Д. О. До питання узгодженості використання фінансових інструментів та інтересів суб'єктів економіки. [«Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти»]: X Міжнародна науково-практична конференція. Національна академія статистики, обліку та аудиту 20.10.23. С. 41–43.

25. Бірюк Д. О. Передумови цифровізації фінансової системи України. [«82–84 Гальчинські читання»] : Збірник матеріалів Міжнародної наукової

конференції (2 листопада 2023 р., м. Київ). Київ : НІСД, 2024. С. 82–83. 152 с.
URL: <https://doi.org/10.53679/NISS-confproceed.2023>

26. Бірюк Д. О. Основні тренди цифрової трансформації фінансово-кредитної системи. [«Актуальні проблеми в економіці, фінансах та управлінні»] : Міжнародна науково-практична конференція (25 жовтня 2023 року, м. Одеса). URL: <https://researcheurope.org/wp-content/uploads/2023/10/re-25.10.23.pdf>

27. Бірюк Д. О. Просторові аспекти реалізації потенціалу фінансових відносин. [«Фінансова система країни: тенденції та перспективи розвитку : матеріали»] : X Міжнар. наук.-практ. інт.-конф. (м. Острог, 24 листопада 2023 р.). Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2023. С. 74–77. 350 с.

28. Бірюк Д. О. Цифрова трансформація інструментів державного фінансування підприємств у період воєнного стану. [«Трансформація фіскальної політики в умовах євроінтеграції»] [Електронне видання] : збірник матеріалів XIV Міжнародної науково-практичної конференції, (Ірпінь, 8 грудня 2023 року). Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. С. 188-191 698 с.

29. Бірюк Д. О. Цифровізація фінансової системи: можливості, ризики та їх регулювання. [«Реформування економіки в контексті міжнародного співробітництва: механізми та стратегії»] : матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 6-7 березня 2024 р.). Львів-Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 112–115. 264 с.

30. Бірюк Д. О., Реалізація потенціалу оподаткування для розвитку економіки. [«Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти»] : XI міжн. наук.-практ. конф. 15.10.2024 Національна академія статистики, обліку та аудиту. Київ, 2024.

31. Онишко С. В., Бірюк Д. О. Щодо управління державним боргом України в системі економічної безпеки. [«Сучасна парадигма економічної безпеки: інноваційні механізми імплементації»]: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції. 2025. Частина I. С. 160–162. 272 с.

32. Бірюк Д. О., Онишко С. В. Вплив сучасної реальності на функціонування фінансового ринку. [«Актуальні економічні, фінансові та правові питання в умовах євроінтеграції та глобальної конкуренції»]: V Міжнародна науково-практична конференція (27 березня 2025 року м. Ірпінь)

33. Бірюк Д. О. До питання посилення ролі банківської системи в економічному розвитку України під час воєнного стану. [«Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні»]: VIII Міжнародна науково-практична конференція (6–7 березня 2025 року, м. Вінниця). URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/fiip/fiip2025/paper/view/23279>

Текст: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/fiip/fiip2025/paper/viewFile/23279/19263>

6. Відповідність принципам академічної доброчесності. Дисертація відповідає усім принципам академічної доброчесності, є самостійно виконаною

науковою працею, в якій автором отримані теоретичні узагальнення, розробки, висновки, пропозиції та інші наукові результати. Внесок автора в роботах, виконаних у співавторстві з іншими авторами, вказано в супровідних опублікованих працях.

7. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Відповідність єдності змісту. Окремі результати дисертаційної роботи Бірюка Д. О. на тему «Розвиток фінансової системи у фінансово-цифровому просторі України» є частиною наукових досліджень факультету фінансів та цифрових технологій Державного податкового університету «Державні запозичення в системі публічних фінансів» (номер державної реєстрації 0121U109588), що підтверджує актуальність та цінність наукових напрацювань.

Основні результати дослідження, сформульовані докторантом, висновки і практичні рекомендації є теоретично обґрунтованими і достовірними. Достовірність результатів дисертаційної роботи підтверджена критичним

8. Відповідність дисертації обраній спеціальності та профілю спеціалізованої вченої ради.

Теоретико-методологічну основу дисертаційної роботи сформували фундаментальні положення теорій фінансів та інформаційної економіки, теоретичний доробок вітчизняних і зарубіжних учених з досліджуваної проблематики. Для досягнення мети і вирішення поставлених завдань використано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання: методи аналізу та синтезу, узагальнення та наукової абстракції при формуванні понятійно-категоріального апарату; історико-логічний метод, індукції та дедукції, діалектичного і структурно-функціонального підходу – при пізнанні сутності фінансових відносин і фінансової системи та її складових; розрахунково-аналітичні методи вимірювання, аналізу – при дослідженні сучасного стану та оцінці впливу на фінансову систему змін у фінансово-цифровому просторі під дією викликів сучасної реальності; методи моделювання та екстраполяції – при обґрунтуванні моделі модернізації фінансової системи та передумов її практичного втілення.

Зважаючи на це, можна констатувати, що достовірність отриманих висновків та обґрунтованість запропонованих пропозицій і рекомендацій визначається правильно обраним методологічним підходом до дослідження, достатнім використанням наукового та статистичного матеріалу.

Схвальної оцінки заслуговує також намагання автора працювати на різних рівнях дослідження - від фундаментального до науково-прикладного. Кількість та якість використаних матеріалів, ґрунтовність їх аналізу створює передумови для забезпечення достатнього рівня достовірності та обґрунтованості дисертаційної роботи. Дисертація повністю відповідає обраній спеціальності та профілю спеціалізованої вченої ради.

Загальний висновок.

Відтак, дисертація Бірюка Дмитра Олександровича на тему «Розвиток фінансової системи у фінансово-цифровому просторі України» відповідає спеціальності 08.00.08 – гроші фінанси та кредит, а також відповідає вимогам щодо докторських дисертацій, а саме пп. 7, 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17 листопада 2021 року.

З огляду на викладене вище, позитивний висновок наукового консультанта та позитивний висновок фахового семінару про апробацію докторської дисертації рецензенти рекомендують прийняти дисертаційну роботу Бірюка Дмитра Олександровича на тему «Розвиток фінансової системи у фінансово-цифровому просторі України» на здобуття наукового ступеня доктора наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші фінанси та кредит до подальшого провадження у спеціалізованій вченій раді Д 27.855.01 Державного податкового університету.

Наукові положення, висновки та результати дослідження, що виносилися на захист кандидатської дисертації Бірюка Дмитра Олександровича на тему «Педагогічні умови реалізації освітянського менеджменту в контексті розвитку вітчизняної педагогічної освіти кінця ХХ – початку ХХІ століття» за спеціальністю 08.00.08 – гроші фінанси та кредит при написанні докторської дисертації не використовувалися.

Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації підготували рецензенти:

**доктор економічних наук, професор,
декан факультету фінансів
та цифрових технологій
Державного податкового університету**

 Надія ДАВИДЕНКО

**доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри публічних фінансів
факультету фінансів
та цифрових технологій
Державного податкового університету**

 Оксана ГОРДЕЙ

**доктор економічних наук, професор,
професор кафедри публічних фінансів
факультету фінансів
та цифрових технологій
Державного податкового університету**

 Валентина МАРТИНЕНКО